

ACC. N:R M. 14489: 1-8.

Landskap: *Halland* Upptecknare: *Ingrid Ahlgren, Lund*
Härad: *Heimke* Berättare: *Albin Andersson, Träskes*
Socken: *Träskes* Berättarens yrke: *f. d. lantbrukare*
Uppteckningsår: *1958* Född år *1876* i *Träskes*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-8. LUF 73.

När den nya tiden kom till byden

Jag kan inte komma ihåg att det före-
kom någon bystämma i min barndom. Men
medan min fars tid förelom det.

De första andelsföreningarna kom till när
jag var i 13-14 års ålder. Jag kommer ihåg
att det byggdes ett bodelag mejeri där jag
gick och läste. Borden hade gemensam
kingspt och tjur och innan de moderna
redskapen blev vanliga hade de redskaps-
föreningar. Föreningssman var riksdagsman
Anders Edison Fogare. I början av 1900-t.

hade man en föreläsning förening och
bl. a. Nils Larsson i Dala och P. Jönsson,
Rösjö var här och föreläste i olika jord-
bruksämnen. Det var folkskollära an-
del i Träskö som startade föreläsning-

främringar. En gång i månaden minst
hade man främring i olika allmän-
bildande ämnen, för jordbrukarna var så
härskan för att var så domarna, så det var
barnaget att de lärde sig själ. En och an-
nan gide väl på lantmannaskola i min
ungdom, men det mesta nya fide vi
lära oss på främringar och på utbild-
ningar och genom böcker som främringarna
relater ut. Å 1904 var det en jordbruks-
utbildning i Vårberg.

^{nya} skärpta och släpplmaskin var de
frsta redskapen vi fide. Det var på 1890-t
För hade vi bara plogar och hävar. Den
frsta ploggen jag plöjde med var en Nova-
hammar plog. Senare fide vi plogar med
hjul fram till och de var betydligt lättare
att hantera. På 90-t fide vi en fjäderhvar

fjärilsläggare. Det var godägnare som var ägare för en firma och sålde redskap till bönderna i trakten. Ängskörvlar fanns här redan på 1850-t. Det var de stora gårdarna som ägde dem och som lånade ut dem till smågårdarna. Långhalsvorken kom till senare.

I min ungdom var jag en svärdstyckad av djupa diken m. vatten, men när vi fick de nya maskinerna fick vi försöka att få så stora stycken som möjligt, så vi dikade och lade ner nästan vart år och det har även hällit på m. år i dag här i trakten. Näsgring har jag inte varit med om, men jag har hört tales om det av min onkel.

När mejeriöversättningen kom till började man köpa kraftfoder till kreaturen. På

Den stämman höll man komma inne ändå
 till i början av juli. De upplades i stället
 m. ricker och när den var slut sattes
 rosen på samma skydd. På så sätt fick
 man två skördar.

Bårderna hade var sin bit av lands-
 vägen (riksvägen) att underhålla, så det
 var skönt när den blev asfalterad för en
 15-20 år sen, för det var jämt att komma
 dit med ett lass sten eller grus och inte
 blev den bättre för det. När jag var 14-15
 år användes järnvägen och de förbrade
 de gamla skjutarna i betydelse. Nu kom
 t. ex. posten med tåg och köptes ut
 av postmyndigheten i stället för att komma
 med postbilgenom. Postman fick
 vi här för en 10 år sedan. Den första
 tidning vi hade var Nörens Lunds Tidning

Värderisten. Den kom en gång i veckan
och vi var fyra familjer om den.

Den första cykeln jag ^{såg} var blockmakare
Rosengrunds. Det var på 1880-t. Den första
bilens jag kommer ihåg var Oskars Almers
i Varberg. Det var omkring 1910.

Petter Karlsson som gjorde träbollar
hade varit hos en bekant i Göteborg och
såg elstället gjus och 1914 ställde han
om så att tre kvamfall här blev utbyggda
så att vi också fick elstället gjus.

Emigrationen var som störst i slutet
av 1800-t och i början av 1900-t. Folk gav sig
iväg för att de hade svårt att reda sig
och så blev de lockade av rekryterare och
bekanta som skrev om hur bra de hade
det. Ängbillsbolagen skickade ut broschy-
rer och lockade med att man i Amerika

fideofritt land. Man slutade att resa över
när första världskriget kom och när kosta-
layen blev till, och inte så många fick
ha att resa.

Vi hade kvar vår kringbyggda gård
ändå till 1924, då den ombyggdes. Det
var inte gott att t.ex. komma in med
ett tröskverk i de låga och snälla
husen och så behövde man mer plats
för de nya maskinerna och för de nya
kreaturen. Man var inte heller så rädd
för tjurar som för i tiden, då man
jämt stängde till den stora porten på
kvällarna.

För i tiden fanns mycket fler björnar
och på gårdarna där om. På den tiden
hade de älsbjörst och flyttningstjurar
var den 24 april och 24 oktober. De hade

en vecka / fört när de skulle flytta och
 marknadsfört. När de nya maskinerna
 kom till blev det inte så mycket folk
 och så fick många se sig till andra
 nyheter och många tyckte också bättre om
 att arbeta på fabriken än med jordbruket.
 Den började arbetarna att organisera sig
 och fick litet anseende och gav sig
 ifrån jordbruket av den anledningen.

På hösten kom man tillsammans
 på baskgillen där man bröt vin. Vi
 började på eftermiddagen med att baka
 och så hade vi gill på kvällen. Men
 sedan härberedningarna kommit till
 var det varit slut med baskgillerna. På
 1900-t. var de inte förekommit. Man bjöd
 inte på födelsedagskalas och man gav aldrig
 bort presenter, men bål och begravn-

finade man desto mer. Det är inte för när-
på de sista 10-20 åren som det blivit van-
ligt att låra belassas utom hemmet.
Vid bandeden var det för vanligt att
man hade en lång red fadder, som
skulle hjälpa barnet med kläder och
presenter. Nu för tiden har föräldrarna
delt med det själva.

För gide vi mycket mer i bykän
än för och det berättas på gamla prostens
Doktor Dahl, som alla hade stor respekt
för. Vi brukade för hans husfärd som alltid
började med: Vårfr ^{kallas} du kisten? Vi skulle
inte ha något att utbli från bykän utan
skil. Det var annat med honom än ^{med} våra
dagars präster.

Växelskivelsen har inte förekommit
här i trakten.